

Britse toeristen in 1815

Kort na de nederlaag van Napoleons 'Grand Armée' in juni 1815 te Waterloo, bezochten de eerste Britse oorlogstoeristen het continent.

Vooral Waterloo, waar ooit 120.000 man tegenover mekaar stonden op het slagveld, werd een trekpleister van formaat. De Britse veldheer Wellington dankt aan Waterloo de eeuwige roem.

Ramsgate-Oostende

Een van de talrijke reizigers naar Waterloo was de gekende dichter Robert Southey. Zijn broer Henry huwde weken na de Brabantse veldslag en enkele familieleden vergezelden het paar op hun huwelijksreis naar Waterloo. Ook Robert Southey was van de partij en hield een dagboek bij over de rondreis die in de herfst van 1815 in de Nederlanden volgde. Later werden geschriften met succes gepubliceerd, maar pas in 1946 in het Nederlands vertaald.

Het eerste hoofdstuk handelt over de oversteek van Ramsgate naar Oostende en het eendagsverblijf in de Belgische kustplaats. De oversteek die in normale weersomstandigheden 8 à 9 uren in beslag nam, liep door de veranderlijke windrichting uit tot 19 uren. Tegenslagen op de verbinding Ramsgate-Oostende waren ook toen al schering en inslag...

3 frank voor een fles wijn

De familie van Southey arriveerde in Oostende op 23 september 1815. Het gezelschap bestond uit 43 personen. Onmiddellijk werd de pakketboot bestormd door een groep kruisers. In het tolhuis waren de beampten erg dienstvaardig en beleefd. Southey's eerste stadsbezoek ging de richting van de bank uit

Portret van Robert Southey naar een schilderij van S. Lane.

Drie maanden na de slag van Waterloo was de Franse munteenheid in Vlaanderen nog steeds in omloop.

De reisagenten in Ramsgate hadden Southey voor één nacht Oostende doorverwezen naar het hotel *Cour Impériale*. De auteur beschreef de gelagzaal als ongerieflijk omdat er op de vloer zand lag gestrooid. Tot in de details beschrijft hij de lambrizeringen, de spiegels, de tafels, de stoelen, enz. Ook de prijzenlijst: 2,5 fr. voor een maaltijd, 5 tot 18 fr. voor privé-diners, 2 fr. voor het ontbijt, 3 tot 9 fr. voor een kamer, 3 tot 10 fr.

voor een fles wijn.

De koffie was afschuwelijk

Hij ging zich op de binnenkoer wassen en daarover vertelt hij: „Het bekken was uiterst gerieflijk. Men bracht zachte zwarte zeep en een geruite handdoek. Ik merkte pas dat hij vuil was toen ik hem al had gebruikt. Een slecht specimen van Vlaamse reinheid.” Als hij zich aan de pomp wilde afspoelen ontdekte hij dat er een kraan was. Dit om geen water te verspillen. Iets wat men zich in Oostende niet kon

veroorloven.

Het brood had de vorm van een hele resem van op de arm steken. Het brood was ook gemakkelijker te snijden, goed van smaak en heel lekker met boter er op. De koffie daarentegen was afschuwelijk en zonder room.

Over Oostende zelf schrijft de dichter heel lovend. Zelfs mooier in vergelijking met de Engelse steden. De straten zijn rein, recht en ruim. Dat men het 's ochtends niet zo nauw neemt met de nachtelijk uitwerpselen is een andere zaak. „In de morgen hing er een Edinburgse of Lissabonse geur die bewees dat men on gepast gebruik had gemaakt van de vensters. De kleur van de goten leverde enige bewijs daartoe. Maar de meiden waren zo bedrevig met hun bezems, dat daar maar weinig van overbleef”.

Honden niet toegelaten

Verder lezen we nog dat de enige boekhandel hem enkel een schoolboek kon voorleggen. Half woordenlijst, half spraakkunst. In het Frans en het Vlaams. Hij beschrijft ook het *Vagevuur* dat aan de voet van de kerk te zien was met aan het portaal een verbodsteken om met een hond de kerk te betreden. In het midden van de grote markt meende hij een galg te onderscheiden. Bij nader toezien bleek het een paal met gebogen hals te zijn, waaraan in de winter een licht werd bevestigd. Op zelfde markt werden in propere omstandigheden eetwaren te koop aangeboden. Hij kocht een tros druiven en mocht met Engelse munt betalen. De meeste winkels hadden tenaender Engelse namen. De huizen waren over het algemeen zeer degelijk en hadden geveltrappes net als in Schotland. Hier bestond blijkbaar geen geveltakts die uiteindelijk ontsiering en inwendige ongerieflijkheid voor gevolg had.

Een zicht op de haven van Oostende in het begin van de negentiende eeuw naar C. Guttenberg.

De rokende kat

De Oostendse vrouwen droegen, grote oorringen. Sommigen ook zilveren hals-snoeren. De kledij bestond uit grote jassen. Een levensgrote gebeeldhouwde kat die rookte, verwees naar een tabakswinkel. Van een tafeldienaar in het hotel kwam hij te weten dat er in de Kapellestraat een begijnhof was waar een twintigtal begijnen huisden. De kelner bevestigde dat de 'Cour Impérial' heel frequent door Engelse cliëntele werd bezocht. „Helaas niet van de beste soort,” voegt Southey er aan toe. Tenslotte zou het gezelschap op het kanaal verder doorreizen in een trekschuit naar Brugge. Tot 25 oktober toerden de Southeys rond in de Nederlanden. In de nacht van 27 op 28 oktober 1815 zouden ze via Calais naar Dover terugreizen. Al 182 jaar geleden een vertrouwde route blijkbaar.